

فصل دهم
حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

نماز اول وقت یعنی خدایا، ممنون از تمام لطف هایی که در زندگی به من می کنی، یعنی در سختی های زندگی که به تو نیاز دارم، دستم را رها مکن! چه زیباست که رسوای دلبر باشی و عشق خود را فریاد بزنی و وقتی صدايت می زند، کار و زندگی و دنیا را فراموش کنی. اگر در زندگی خودت به دنبال معجزه هستی و دنبال دیدن دست خدا، با نماز اول وقت دستش را بگیر و دست او را وارد زندگی خودت کن. از آیتا... بهجت (قدس سره) نقل معروفی وجود دارد که از آیتا... قاضی نقل می کنند: «اگر کسی نمازهای پنج گانه را اول وقت بخواند، به [همه] مقامات عالیه می رسد؛ وگرنه مرا لعنت کند». ایشان تأکید می کنند که نگفت خوب بخواند. معلوم می شود نماز اول وقت خواندن، حضور قلب هم می آورد. هر وقت اول وقت این طوری بودی که تا صدا زدند «حی علی الصلوه» ولو سحر، گفتی جانم، می توانی انتظار

داشته باشی که تا گفتی خدای من، او هم بگوید جانم! بی شک یکی از مصادیق عملی شکر الهی، اهمیت دادن به نماز در اول وقت و جماعت است. گاهی در یک مجموعه یا اداره که نزدیک ۱۰۰ نفر دارد، بدون هیچ عذری فقط هفت هشت نفر برای نماز اول وقت و جماعت حاضر می شوند. اینجا انسان یاد این آیه زیبا قرآن می افند: که «وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِی الشَّاكِرُونَ» اندکی از بندگان من سپاسگزارند» (سوره مبارک سبأ، آیه ۱۳).

می توان با نقل اتفاقات و حوادثی کوتاه به اهمیت این نماز اول وقت پی برد:

اول: حضرت علی^(ع) در جنگ صفین سرگرم نبرد بودند و درمیان هر دو صف کارزار، مواظب وضع آفتاب بودند. ابن عباس عرض کرد: «یا امیرالمؤمنین، این چه کاری است؟» فرمودند: «منتظر زوال هستم تا نماز بخوانیم». ابن عباس گفت: «حالا وقت نماز است با این سرگرمی به جنگ؟» فرمودند: «ما تنها به خاطر نماز با اینان نبرد می کنیم». **دوم:** ظهر عاشورا یکی از یاران امام حسین^(ع) از فرارسیدن وقت نماز خبر داد. حضرت برای او دعا کردند و آن گاه در مقابل تیرهای دشمن به نماز ایستادند.

سوم: در جلسه بسیار مهم امام خمینی^(ره) با شورای عالی دفاع، با حضور رئیس جمهور و رئیس مجلس، وزیر دفاع و فرمانده سپاه، وسط صحبت های مهم درباره جنگ، ایشان بلند شدند و به طرف اتاق دیگر رفتند. از ایشان پرسیدند: «آقا کسالتی عارض شد؟» امام با حالتی قاطع فرمودند: «خیر، وقت نماز است».

چهارم: یکی از یاران شهید صیاد می گوید: در آسمان کردستان بودیم و سوار بر هلی کوپتر دیدم ایشان مدام به ساعتش نگاه می کرد. علت را پرسیدم. گفت: موقع نماز است و همان لحظه به خلبان اشاره کرد که همین جا فرود بیات نمازمان را اول وقت بخوانیم. خلبان گفت: این منطقه زیاد امن نیست و اگر صلاح می دانید، تارسیدن به مقصد صبر کنیم. شهید صیاد گفت: «هیچ اشکالی ندارد، ما باید همین جا نماز را بخوانیم». خلبان اطاعت کرد و هلی کوپتر نشست. با آب مقمقه ای که داشت، وضو گرفتیم و نماز ظهر را همگی به امامت ایشان اقامه کردیم.

از خداوند بزرگ می خواهیم توفیق پیروی واقعی از پیامبر رحمت (ص) و اهمیت دادن به نماز و نماز اول وقت را به همه ما عنایت بفرماید.

سمانه رضوانی! در نگاه اول رمانی عاشقانه به نظر می آمد، اما وقتی شروع به خواندنش کردم، فهمیدم این کتاب تنها یک روایت عاشقانه نیست؛ البته از عشق صحبت می کرد اما نه فقط عشق مرد یا زنی به آن دیگری. کتاب «بعد از بیست سال» را سلمان کدیور نوشته است. در این کتاب از عشق، از تاریخ و از آنچه برای ما شیعیان شرط مسلمانی است، سخن رفته است. روایت، روایت فردی به نام سلیم بن هشام است. سلیم پسر فرمانده سپاه شام است و عاشق دختر یکی از علمای دینی شام می شود. در کتاب می خوانیم:

«تاریخ انگار به تکرار نشسته است. نه، راحیل... تاریخ تکرار نمی شود، بلکه این مردان تکراری اند که بدون عبرت، رفتار گذشتگان را در برابر آزمون های روزگار تکرار می کنند».

کدیور در رمان عاشقانه اش، تاریخ را روایتگری می کند. در آغاز از کرپلا می گوید اما به بیست سال قبل، زمان خلیفه سوم و حکومت معاویه در شام برمی گردد و به ریشه وقایع می پردازد و پاسخ تاریخی و روایی به این سؤال که چرا حسین بن علی^(ع) را کشتند.

این اثر، رمانی هفتصد صفحه ای است که شهرستان ادب، آن را منتشر کرده است. نشر کتاب بسیار روان و جذاب است و خواننده را با خودش همراه می کند. قصه، قصه دوراهی پیچیده و سخت عالم است، دوراهی عقل و عشق، دو راهی که می گوید دنیاداری کنی یا آخرت را آباد کنی، دوراهی ای که به شهادت می رسد یا شقاوت.

مخاطب در این رمان، هم زمان به کوجه های شام سفر می کند و درمی یابد که بنی امیه چگونه می خواستند اسلام را به نفع خودشان ترویج کنند. وقتی می شنویم بعد از شهادت امیرالمؤمنین علی^(ع) برخی گفته اند مگر علی^(ع) نماز می خواند. از تعجب چشم هایمان گرد می شود که چه اتفاقی افتاد و چه تبلیغاتی علیه امام شده بود که مردم به این باور رسیده بودند؟

در قسمتی از کتاب می خوانیم: «همان طور که کنجکاوانه در و دیوار و مردمان شهر را نظاره می کرد، از مرد خرمافروشی سراغ کاخ علی را گرفت. مرد، متعجب به غریبه نگاه کرد و گفت: «کاخ علی؟». «آری، او را در کدام یک از عمارت های کوفه می توان یافت؟». «از کدام دیار می آیی؟». «از راهی دور». مرد خندید و گفت: «همین مسیر را ادامه بده. به مسجد بزرگ شهر می رسی، آنجا کاخ علی است» و دوباره خندید. در کتاب به این سؤال پاسخ داده شده و از مکر معاویه در زمان حکمرانی اش در شام روایت کرده است. او که شهره است به اینکه دین را وارونه به افراد معرفی می کرد و از کبایت و سیاست، تنها دنیا را می شناخت و با تمام عقل و قدرت خود به عطش بی پایان قدرت و دنیاطلبی اش پاسخ می داد و بر دلش مهر غفلت زده بود. در این اثر

درباره او آمده است: «معاویه به سوی تختش بازگشت و دوباره به پیراهن خونین عثمان نگیست». «این پیراهن چشم مرا چنان روشنی داد که پیراهن یوسف چشم یعقوب را نداد...». «حقیقه ای زد. عمرو نزدیک آمد و گفت: «نه امیر... نه... این پیراهن همان خاک پای جبرئیل است که سامری در خمیر گوساله طلاپیش ریخت تا آن را به صدا درآورد و مردم را به پرستش وادارد». دوباره قهقهه معاویه در قصر پیچید».

زینتی برای بندگی

انواع نماز مستحبی

❖ نمازهای نافله دارای انواع متعددی هستند که یا برای موارد متفاوتی خوانده می شوند یا خواندنشان در زمان های خاصی توصیه شده است.

❖ گاه نماز مستحبی پیش از انجام عملی یا به نیت کار خاصی توصیه شده است، مانند نماز برای استخاره، نماز شکر، نماز زیارت، نماز تهنیت و...

❖ برخی نمازهایی را دستیابی به هدف خاصی خوانده می شوند، مانند نماز برای طلب روزی، نماز باران، نماز حاجت و...

ریحانه عامل نیک! «همان طور که می دانیم، به جز نمازهای واجب و روزانه، نمازهای دیگری هم وجود دارند که انجام دادن آن ها مستحب است و از آنجایی که به نوعی به علاوه نمازهای واجب هستند، به آن ها نوافل یا نافله به معنی افزون می گویند. در حدیث آمده است که نمازهای نافله به منزله هدیه ای از جانب صاحبش هستند و در هر صورت پذیرفته می شوند». «مجتبی کلیاسی، یکصد پرسش و پاسخ درباره نماز ج ۲۲، ص ۱۲۳». در ادامه، انواع نمازهای مستحب و نمازهای مستحب یک شبانه روز را معرفی خواهیم کرد.

ویژگی های مشترک نمازهای مستحبی

❖ باید با وضو خوانده شوند.

❖ اذان و اقامه ندارند.

❖ می توان در حال نشسته، خوابیده و در حال حرکت آن را به جا آورد.

❖ می توان بخشی از آن را ایستاده و بخش دیگر را نشسته خواند.

❖ حرف زدن، خوردن و آشامیدن در هنگام ادای نماز اشکال دارد.

❖ اگر سهو به ارکان نماز مانند رکوع و سجده اضافه شود، به نماز ضرری نمی رسد.

❖ سجده سهو و نماز احتیاط در آن، وضع نشده است.

❖ خواندن سوره بعد از حمد لازم نیست؛ مگر اینکه دستور خاصی داشته باشد، مانند نماز غفیله.

❖ می توان بخشی از یک سوره یا چند سوره کامل را بعد از حمد خواند.

❖ دورکعتی هستند، غیر از نماز وتر که یک رکعت است.

❖ می توان در تعداد رکعت ها، آن شریک کرد.

❖ در هنگام شک در تعداد رکعت ها، می توان بنا بر هر رکعتی گذاشت و نماز را ادامه داد.

روشنا

امام علی^(ع)؛ جَلَّ ا... شَبَّاحُهُ حَقُّوقُ عِبَادِهِ مُقَدَّمَةٌ لِحَقُّوقِهِ

خداوند سبحان حقوق بندگاناش را مقدمه رسیدن به حقوق خود قرار داده است. (فهرست غرر، ص ۷۷).

در امان خدا با این اعمال

مروری بر خصلت هایی که موجب نجات انسان و در پناه خدا بودن می شوند. از آیین کلام امام سجاد^(ع).

حمیده ذاکری! برای ما حفظ و حراست از نعمت وجود که از بهترین نعمات خداوند است، اولویت دارد؛ اینکه چگونه در امان خداوند باشیم و در روز قیامت، اهل عافیت و نجات باشیم، اهمیت دارد. برای این منظور به سراغ احادیث امام سجاد^(ع) رفته ایم. ایشان چند گام طلایی را به ما پیشنهاد می دهند و می فرمایند سه حالت و خصلت در هریک از مؤمنان باشد، در پناه خداوند خواهد بود و روز قیامت در سایه رحمت عرش الهی است و از سختی ها صحرای محشر در امان است:

سه چیز موجب در امان بودن انسان خواهد بود:

شفا

❖ در کارگشایی و کمک به نیازمندان و درخواست کنندگان کوشش کنیم.

❖ قبل از هر نوع حرکتی، ببندیشیم که با کار یا سخنمان موجب رضایت و خشنودی یا مشمول غضب خداوند قرار می گیریم.

سه چیز موجب نجات انسان خواهد بود:

❖ بازداشتن زبان از بدگویی و غیبت مردم.

❖ خود را مشغول به کارهایی کنیم که برای آخرت دنیای انسان مفید است.

❖ همیشه از خطاها و اشتباهات خود ناراحت باشیم.

احکام

۱. شجاعت، از صفات اخلاقی است، ولی جهاد یک رفتار و عمل است.

۲. صفت شجاعت تنها اختصاص به جهاد ندارد و بر بسیاری از شئون فردی و اجتماعی نیز تأثیرگذار است. بنابراین یکی از عوامل تأثیرگذار بر جهاد، شجاعت است؛ یعنی جهاد به وسیله جان، شجاعت است که به استفاده از قوه غضب، در محدوده اقتضای عقل و حد اعتدال برمی گردد. اما شجاعت، منحصر در جهاد نیست.

۱- رک، «جهاد و مجاهده در قرآن و روایات»، سؤال ۲۲۷۱، ارزش جهاد در احادیث، سؤال ۱۲۲۴، «جهاد با نفس اماره» (جهاد اکبر)، سؤال ۴۵۳۱.
۲- رک، نراقی، احمد بن محمد مهدی، معراج السعاده، ص ۴۹، قم، هجرت، چاپ ششم، ۱۳۷۸.
۳- شتر عبدا... اخلاقی، ص ۳۴، قم، هجرت، چاپ چهارم، ۱۳۷۸.